

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „СОЦИАЛНИ И ХУМАНИТАРНИ НАУКИ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ИСТОРИЯ НА ИКОНОМИКАТА“

ЗА СПЕЦ: Всички специалности; ОКС „бакалавър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 2; СЕМЕСТЪР: 3

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 120 ч.; в т.ч. аудиторна 12 ч.

КРЕДИТИ: 4

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	12
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	6
• УПРАЖНЕНИЯ	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	108
В т.ч.:	
• КОНСУЛТАЦИИ	6
• САМОПОДГОТОВКА	102

Изготвил програмата:

1.
(проф. д.и.н. Иван Русев)
2.
(ас. Боряна Антонова)

Ръководител катедра:
„Социални и хуманитарни науки“ (доц. д-р Николета Михалева)

I. АНОТАЦИЯ

Цел на дисциплината, историческо развитие и място в университетските програми:

Дисциплината „История на икономиката“ (известна още под наименованието „Стопанска история“) е фундаментална в големите европейски и извъневропейски университетски центрове още от втората половина на XIX в. Именно оттогава датира началото на нейното развитие като самостоятелна наука и университетско преподаване.

В България тя се налага в програмите на икономическите и юридическите специалности веднага след края на Първата световна война още през 20-те години на XX в. – т.е. тя съпътства процесите на „раждане“ и утвърждаване на учебните програми на първите български икономически специалности и висши училища. Практиката е доказала, че дисциплината съставлява важен елемент на фундаменталната подготовка на специалистите икономисти с висша квалификация. Тя дава отговор не само на закономерния стремеж на хората да опознаят миналото, но преди всичко въз основа на натрупания исторически опит, тя спомага да се предоставят знания и методи, чрез които по-лесно биха намерили обяснение съвременните икономически процеси, а и точно биха могли да се прогнозира тенденциите на бъдещото икономическо развитие. Разглеждана по този начин, дисциплината, макар и историческа, придобива и много живо съвременно звучене.

Предварителни изисквания; връзка с други изучавани дисциплини:

- *Дисциплината запознава в детайли студентите с изминатия път в икономическото развитие на световното и националното (българското) стопанства – от Античността до края на XX в. В тази връзка тя се базира върху познанията на студентите за общоисторическия процес, придобити в средния курс на образование, като ги надгражда с нови, конкретни знания за стопанското развитие на човечеството през вековете.*

- *Със своя хронологично-исторически подход тя допълва знанията, предлагани от други основни и избираеми дисциплини във фундамента на ОКС „бакалавър“: микроикономика, макроикономика, история на икономическите учения и др.*

Изграждане на знание и разбиране:

- *Дисциплината изгражда знание и разбиране за общите закономерности и за специфичните особености в стопанското развитие на човешкото общество.*

- *Развива в студентите умения за аналитичен, интердисциплинарен подход при разрешаване на актуалните икономически проблеми на съвременния глобализиращ се свят.*

Приложение на знанията и уменията:

- *Дисциплината запознава и дава аналитични обяснения на основни икономически понятия, като ги ситуира в конкретните исторически епохи. Така тя способства уменията за задълбочен, професионален анализ на икономически събития и процеси.*

Способност за разширяване на знанията и формиране на нови умения:

- *Дисциплината предоставя базисна стопанско-историческа култура на бъдещите специалисти икономисти и ги подготвя за тяхната реализация на всички нива на професионалното поприще, в най-голяма степен за висшите управленски постове.*

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
1.	<p>Тема I: Историята на икономиката (Стопанската история) като наука. Периодизация на стопанско-историческия процес</p> <p>I.1. Предмет на стопанската история. Нейното историческо развитие като наука и университетска дисциплина</p> <p>I.2. Периодизация на стопанско-историческия процес</p>
2.	<p>Тема II: Стопанството на древноизточните и античните цивилизации до V век от Хр.</p> <p>II.1. Стопанското развитие на империите на Древния Изток</p> <p>II.2. Стопанските особености в Гръко-Римския свят</p> <p>III.3. Стопанското развитие на Древния Изток и на Гръко-Римския свят – сравнителен анализ</p>
3.	<p>Тема III: Същност и особености на феодалните отношения в Европа. Стопанско развитие на средновековния град</p> <p>III.1. Западноевропейската феодална система</p> <p>III.2. Средновековният град</p> <p>III.3. Източните стопанства по време на Средновековието</p>
4.	<p>Тема IV: Същност и зараждане на капитализма в Европа. Генералната трансформация</p> <p>IV.1. Генералната трансформация. Същност на процесите</p> <p>IV.2. Ренесансът – промените в Западна Европа</p> <p>IV.3. Великите географски открития и техните последици</p> <p>IV.4. Развитие на манифактурното производство и „протоиндустриализацията”</p> <p>IV.5. Търговската революция, политиката на меркантилизъм и формирането на модерния капитализъм</p> <p>IV.6. Реформацията</p> <p>IV.7. Процесите, свързани с Генералната трансформация в Източна Европа и Русия</p>
5.	<p>Тема V: Индустриалната революция. Извършване на Индустриалната революция в големите държави на Европа, Америка и Азия</p> <p>V.1. Индустриалната революция. Същност</p> <p>V.2. Предпоставки за извършване на Индустриалната революция</p> <p>V.3. Съдържание и същност на Индустриалната революция. Извършване на индустриалната революция в големите държави на света</p> <p>V.4. Социални последици от Индустриалната революция</p>
6.	<p>Тема VI: Икономическото развитие на българските земи през епохата на Възраждането (XVIII-XIX в.)</p> <p>VI.1. Същност, характер и хронологически граници на Българското възраждане</p> <p>VI.2. Промени в селското стопанство</p> <p>VI.3. Развитие на градското стопанство и промишлеността</p> <p>VI.4. Развитие на търговията</p>
7.	<p>Тема VII: Световното стопанство от 70-те години на XIX в. до Първата световна война – обща характеристика и особености по страни и региони</p> <p>VII.1. Втората техническа революция (края на XIX – нач. на XX в.)</p> <p>VII.2. Концентрация и централизация на производството и капиталите в периода 1871-1914 г.</p> <p>VII.3. Развитие на жизненото равнище и на социалната политика (1871–1914)</p>

8.	<p>Тема VIII: На прага на два века: българската икономика от Освобождението до Първата световна война</p> <p>VIII.1. Икономическо развитие на България от Освобождението (1878 г.) до Съединението (1885 г.)</p> <p>VIII.2. Развитие на българското стопанство от 1885 г. до кр. на XIX в.</p> <p>VIII.3. „Българското чудо” – стопанският разцвет на страната през първото десетилетие на XX в.</p>
9.	<p>Тема IX: Световните войни от първата половина на XX в. като фактор, повлиял световната икономика</p> <p>IX.1. Първата световна война – причини и последствия</p> <p>IX.2. Втората световна война – причини и последствия</p>
10.	<p>Тема X: Световното икономическо развитие през междувоенния период (20-те – 30-те год. на XX в.). Голямата депресия (1929–1933 г.)</p> <p>X.1. Световното стопанство през 20-те и 30-те години на XX в. – основни тенденции</p> <p>X.1.1. Тенденциите</p> <p>X.1.2. Световната стопанска конюнктура (1919-1929 г.)</p> <p>X.1.3. Световното икономическо развитие в навечерието на Втората световна война</p> <p>X.2. Голямата депресия (1929–1933 г.)</p>
11.	<p>Тема XI: Стопанско развитие на България през първата половина на XX в.</p> <p>XI.1. Българската икономика през междувоенния период – трудностите и постиженията на българското предприемачество</p> <p>XI.1.1. Икономиката на България в следвоенните години (1919-1929)</p> <p>XI.1.2. Голямата депресия (1929-1933 г.) и българската икономика.</p> <p>XI.1.3. Икономиката на България в навечерието на Втората световна война (втората половина на 30-те години на XX в.)</p> <p>XI.2. Преходът от пазарно към държавнорегулирано, социалистическо стопанство след преврата на 9 септември 1944 г. и окончателното ликвидиране на частния бизнес в страната</p>
12.	<p>Тема XII: Икономическо развитие на Европа след Втората световна война. Европейски съюз и европейска икономическа интеграция</p> <p>XII.1. Икономиката на Следвоенна Европа</p> <p>XII.1.1. Англия</p> <p>XII.1.2. Франция</p> <p>XII.1.3. Германия</p> <p>XII.2. Интеграцията, Европейският съюз и съвременната икономика</p> <p>XII.2.1. Договорите на европейската общност – „стъпките” в нейното изграждане.</p> <p>XII.2.2. Първи етап в изграждането на Общността – от края на Втората световна война до края на 50-те години на XX в.</p> <p>XII.2.3. Изпитанията пред евроинтеграцията: 60-те – 80-те години на XX в.</p> <p>XII.2.4. Глобалните промени и евроинтеграцията в края на XX в. и началото на XXI в.</p> <p>XII.2.5. Резултатите на евроинтеграцията. ЕС днес в параметри и цифри.</p>
13.	<p>Тема XIII: Стопанско развитие на САЩ след Втората световна война</p> <p>XIII.1. САЩ през 40-те и 50-те години на XX в.</p> <p>XIII.2. САЩ през 60-те – 80-те години на XX в.</p>
14.	<p>Тема XIV: Стопанско развитие на страните от Далечния Изток след Втората световна война</p> <p>XIV.1. „Японското чудо” – предпоставки и прояви</p> <p>XIV.1.1. Епохата „Мейджи” – началото</p> <p>XIV.1.2. Войните и кризите от първата половина на XX в. и изпитанията за японския бизнес</p> <p>XIV.1.3. Японската икономика и бизнес през втората половина на XX в.</p> <p>XIV.2. Регионалните особености на Далечния Изток</p>

15.	Тема XV: Стопанско развитие на страните от „Третия свят“ след Втората световна война XV.1. Разпадането на колониалната система XV.2. „Третият свят“ след Втората световна война – различният път
------------	---

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

Учебни ресурси:

- Русев, И. История на икономиката. Електронен учебник. ИУ–Варна, 2014.
- Други учебни ресурси (мултимедийни презентации, учебни филми, файлове), предоставяни на студентите в хода на тяхната подготовка по дисциплината и по време на консултациите.

Учебни дейности: разписание, обратна връзка, чат и др.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Задание (изготвяне на курсова работа)	1	
Общо за семестриален контрол:		1	48
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (присъствен тест)	1	
Общо за сесиен контрол:		1	60
Общо за всички форми на контрол:		2	108

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „История на икономиката“, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

Русев, И. Стопанската история в понятия, акценти и илюстрации. Електронен учебник и подбрана библиография. Издателска къща „СТЕНО“ – Варна, 2008 (2010).

Тютюнджиев, И., И. Лазаров, Пл. Павлов, И. Русев, М. Палангурски, Ал. Костов. Стопанска история на България. Издателство „Ровита“ – В. Търново, 2011.

Димитров, Д. Сравнителна стопанска история. С., 2002.

Димитров, Д. Стопанска история. С., 2011.

¹ Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

Беров, Л. Икономическото развитие на България през вековете. С., 1974.

Беров, Л. Стопанска история. Икономическото развитие на света от древността до наши дни. С., 1996.

Саздов, Д. и кол. История на националното и световното стопанство. С., 2002 (2005).

Божилков, Ив., В. Мутафчиева, К. Косев, А. Пантев, Ст. Грънчаров. История на България, С., 1993 /второ издание, С., 1998/.

Икономиката на България до социалистическата революция. Под ред. на **Л. Беров.** С., 1989.

Сборник документи и материали по стопанска история. Съставители: д-р Никел И. Нешева-Кьосева, д-р Димитър Ст. Димитров. Изд. УНСС. С., 1999.